

Regeringskansliet
Landsbyggsdepartementet
103 33 Stockholm**Yttrande över Djurskyddsutredningens betänkande – Ny djurskyddslag
(SOU 2011:75)**

(L2011/3138)

Sedan Riksdagens ombudsmän beretts tillfälle att yttra sig över det i rubriken angivna betänkandet får jag anföra följande.

Inledning

Utredaren har gjort ett imponerande och grundligt arbete. Betänkandet är väl skrivet och lätt att förstå. Det allmänna intrycket är att förslagen är väl genomarbetade och i de flesta fall välgrundade. Min granskning har inte avsett förslagen i dess helhet, delar som kräver särskilda kunskaper om djurs hälsa kan jag inte yttra mig om.

Lagtekniska frågor

Utan att ha gått igenom hela lagförslaget i detalj vågar jag påstå att det krävs viss överarbetning innan det kan föreläggas riksdagen. Redan när det gäller 1 § kan man exempelvis fråga sig varför riksdagen i lag ska föreskriva att djur har ett egenvärde oavsett den nytta människan har av dem. Jag är vidare tveksam till vad bestämmelsen i 1 kap. 2 § har i lagen att göra. Det torde vara självklart att regeringen och Jordbruksverket vid utfärdande av föreskrifter handlar i enlighet med lagens syfte, att säkerställa ett gott djurskydd och en god djurhälsa. Att därutöver föreskriva att deras föreskrifter ska bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet är enligt min mening onödigt. Dessutom kan det kravet knappast anses gälla alla sorters föreskrifter. Jag undrar t.ex. hur det ska gå till att få föreskrifter om avgift enligt 14 kap. 1 § att bygga på vetenskap och beprövad erfarenhet.

Utredaren föreslår att det ska finnas ett centralt kattregister. Reglerna om registret föreslås placerade i 7 kap. 5 – 9 §§ djurskyddslagen. Motsvarande regler om hundregister finns emellertid i lagen (2007:1150) om tillsyn över hundar och katter. Utredarens skäl till varför reglerna ska finnas på olika ställen (betänkandet s. 125) är inte övertygande och jag föreslår att reglerna om katt- och hundregister placeras i samma lag.

Den nya lagen föreslås omfatta även övergivna och förvildade djur av tamdjursarter (1 kap. 3 §). De flesta av lagens bestämmelser riktar sig emellertid

till djurhållare och kan således inte avse övergivna och förvildade djur. Det mest korrekta vore att i lagen ange vilka av lagens bestämmelser som gäller övergivna och förvildade djur av tamdjursarter.

Straffbestämmelser

Utredaren har på s. 832 f. redovisat regeringens ställningstagande till önskemål om nykriminalisering. Sammanfattningsvis kan sägas att kriminalisering bör användas med försiktighet eftersom detta inte är det enda och inte alltid det mest effektiva medlet för att motverka oönskade beteenden. Trots detta är det vanligt att det i statliga utredningar föreslås nykriminalisering. Så har även skett i det remitterade betänkandet. Jag har inte haft möjlighet att i detalj gå igenom alla förslag till utvidgning av det straffbara området och straffskärpningar men vill föreslå att regeringen i den fortsatta beredningen noggrant och kritiskt granskar utredarens förslag i denna del.

Några saker vill jag särskilt nämna.

Utredaren föreslår en skärpt straffskala för grova brott mot djurskyddslagen. Straffmaximum föreslås höjt från två till fyra år (12 kap. 2 § i lagförslaget, betänkandet s. 837). De skäl som utredaren åberopar till stöd för denna straffskärpning övertygar inte. Straffet för djurplågeri (16 kap. 13 § brottsbalken) är böter eller fängelse i högst två år. Som en jämförelse kan nämnas att straffet för en våldtäkt som är att anse som mindre grov är just fängelse i högst fyra år. Jag avstyrker den föreslagna straffskärpningen för grova brott mot djurskyddslagen.

Utredaren har (s. 838) anfört att det bör övervägas om djurskyddsbrott i fortsättningen ska bedömas som s.k. artbrott. Med anledning därav vill jag påpeka att Påföljdsutredningen nyligen i betänkandet Nya påföljder (SOU 2012:34) gjort den bedömningen att det i framtiden inte kommer att finnas behov av att särbehandla något brott eller någon brottstyp till följd av brottslighetens art. Mot den bakgrunden torde det inte finnas skäl att nu göra de föreslagna övervägandena avseende djurskyddsbrott.

Utredaren föreslår ett förbud mot att ha sexuellt umgänge med eller utföra andra sexuella handlingar mot djur (3 kap. 13 § i lagförslaget, betänkandet s. 755 ff.). Som jag varit inne på bör lagstiftaren vara restriktiv när det gäller nya straffbestämmelser. Jag ifrågasätter vad man ur djurskyddssynpunkt vinner på att kriminalisera andra åtgärder av detta slag än sådana som redan är brottsliga enligt regeln om djurplågeri och avstyrker därför förslaget. Om det ändå ska övervägas, bör man enligt min mening söka åstadkomma bättre överensstämmelse med bestämmelserna i 6 kap. brottsbalken. Uttrycket ”sexuellt umgänge”, är ju sedan länge utmönstrat ur de reglerna inte minst för att det av språkliga skäl ledde tankarna fel. Jag anser också att bestämmelsens placering bland regler som riktar sig till djurhållare är diskutabel. En regel som straffbelägger sexuella handlingar mot djur hör enligt min mening mer hemma i anslutning till regeln om djurplågeri i 16 kap. brottsbalken.

Viktigare än nykriminalisering är enligt min uppfattning att se till att de straffbestämmelser som redan finns utnyttjas på ett riktigt sätt. I 24 b § i den nuvarande djurskyddslagen åläggs den myndighet som utövar offentlig kontroll att verka för att överträdelser beivras. Utredaren föreslår en utvidgad skyldighet för myndigheten att anmäla överträdelser (lagförslaget 10 kap. 5 §, betänkandet s. 140 f. och 846). Emellertid har utredaren inte löpt linan ut; myndigheten åläggs att anmäla överträdelser bara när det är befogat från djurskyddssynpunkt. Jag kan inte se något skäl till att misstänkta brott inte ska anmälas till åtal och föreslår en ovillkorlig skyldighet för kontrollmyndigheten att anmäla alla misstankar om brott till polis och åklagare efter mönster från 26 kap. 2 § miljöbalken. Det får sedan bli de rättsvårdande myndigheternas sak att bedöma om det finns förutsättningar för att fullfölja det straffprocessuella förfarandet.

Jag instämmer också med utredaren i vad som sägs på s. 847 om vikten av kontrollmyndigheternas utredning och dokumentation i det straffprocessuella förfarandet. Erfarenheter från andra områden säger mig att förbättringar i detta hänseende sannolikt är betydligt effektivare när det gäller djurskyddet än skärpta straff och nykriminalisering.